

Wie zitten er aan tafel?

Het lijkt een eenvoudige vraag: wie zitten er aan tafel bij het bespreken van de uitvaart? Toch is dat een keuze waar nabestaanden goed over na zouden moeten denken. Wie je uitnodigt, bepaalt vaak niet alleen wie meepraat, maar ook hoe beslissingen tot stand komen. Soms geeft een grote groep steun en ontstaan de mooiste ideeën. Soms maakt juist een volle tafel het moeilijker om keuzes te maken.

Alexandra Markusse (1974)

Als uitvaartondernemer kan ik die keuze niet voor een familie maken. Ik kan hen wel helpen om er bewust over na te denken. De mensen die aan tafel zitten, bepalen vaak ook de dynamiek van het afscheid. Aan die tafel wordt namelijk niet alleen een uitvaart geregeld. Daar schuiven levens aan. Een echtgenote. Een moeder. Een broer. Een zus. Iedereen met hetzelfde verdriet. Maar nooit met hetzelfde gemis.

Onlangs zat ik aan tafel met de echtgenote, de vader en moeder van de overledene, zijn broers en zijn beste vriend. De echtgenote had hen zelf gevraagd erbij te zijn. Dat leek een mooi gebaar. Samen kom je immers verder dan alleen. Totdat we de rouwkaart gingen bespreken. Ineens viel me iets op. Niet wat er gezegd werd, maar juist wat er níét gezegd werd. De echtgenote keek regelmatig naar de anderen voordat zij antwoord gaf. Alsof ze eerst wilde weten of haar gevoel wel mocht bestaan.

Op dat moment besepte ik hoe gemakkelijk dat kan gebeuren. Je kunt met acht mensen aan tafel zitten en je toch de enige voelen.

Sindsdien kijk ik anders naar zo'n eerste gesprek. Het gaat niet alleen om wie er aan tafel zit, maar ook om wie zich vrij voelt om iets te zeggen. Natuurlijk zijn ouders belangrijk. Broers en zussen ook. Zij verliezen een zoon, een broer of een vriend. Hun verdriet is oprecht en verdient alle ruimte. Maar ergens aan die tafel zit soms ook degene die gisteren nog naast hem wakker werd. Die vanmorgen een lege stoel aan de ontbijttafel zag. |Die morgen de kinderen zonder papa wakker maakt. Die straks thuiskomt in een huis waar alles hetzelfde is gebleven en toch niets meer hetzelfde voelt.

Je kunt met acht mensen aan tafel zitten en je toch de enige voelen.

Dat betekent niet dat de stem van anderen minder belangrijk is. Integendeel. Juist de verschillende herinneringen en perspectieven maken een afscheid persoonlijk. Maar degene die uiteindelijk de verantwoordelijkheid draagt voor de keuzes, moet zich ook vrij voelen om die keuzes te maken.

Misschien hoeft diegene niet de enige aan tafel te zijn. Maar wel degene die zich daar nooit alleen voelt. Misschien is de belangrijkste vraag bij een eerste gesprek daarom niet: wie zitten er aan tafel? Maar: wie moet zich aan die tafel gehoord voelen?

Een uitvaart maak je met elkaar. Maar verlies nooit uit het oog wie uiteindelijk met de keuzes moet kunnen leven.